

Batta Imre

**Változások és választások
dla értekezés tézisei**

Budapest, 2008

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

-

A *Doctor of Liberal Arts* cím elnyeréséhez a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemhez benyújtott mesterművet kísérő értekezés tézisei.

-

Mestermű: háromszintes családi ház Budapesten.

-

Művészeti ág: építészet.

-

Változások és választások dla értekezés tézisei

A mestermű háromszintes, lapos tetős, 500 m² alapterületű családi ház, Budapest II. kerületében, a Csalán utcában. Tervezését a funkcionális követelmények teljesítése mellett a következő alkotói elképzelések irányították.

(1) Az építészeti (művészeti) szándék az épületszerkezethez képest kevésbé erőszakos; a funkció kellőképpen rugalmas ahhoz, hogy az építészeti szándék szerint legyen elrendezhető. Ezért a családi ház tömege egyszerű, hosszú és karcsú doboz. Az egyszerűség feltűnő, de hiteles, ha részleteiben arányos és a felületek anyaga változatos. A megjelenést meghatározó homlokzati felületek a mészkő, cédrus, színezett üveg, rozsdamentes acél illetve alumínium. A felületek találkozásai közötti nyitott rés a formálás része. A rés kiemeli a felületek (anyagok) szépségét, ha két anyag, ezen az épületen kő, cédrus és alumínium közé ékelődik.

(2) A ház hosszával az utca felé fordul, talán nagyobbnak látszik, mint amekkora, de a lehetőséget ad az egyszerűség kifejtésére. Az egyszerűség: zártság és keménység, eltakarja az összetettséget, az ellentmondást és az esetlegességet. A virágerkély nyílása szándékoltan váratlan, a zártsággal ellentétes. A nyílás mélyéről konzolosan kinyúló árnyékoló, és a szabálytalan növénykontúr mögött egymást váltó ablakok és cédrus panelek a zártság mögé engednek látni. A virágerkélyről leomló növényfüggöny, ha megnő, a keménységet csökkenti.

(3) A karcsú, keskeny ház kívülről elrejt, belül láthatóvá teszi a funkciókat. A karcsú végfal mindig rejtélyes. A keskeny térfogat belülről nézve áttekinthetővé teszi az épületet, mert a tereket (szobákat) egyszerre több, akár átellenes, külső fal veszi körül. A karcsúságot, keskenységet vizuálisan növeli elől az árnyékoló szerkezet, hátul a függesztett terasz, mert olyan szerkezeteknek látszanak, amelyek kényszerűen szorultak ki az épületből és kívülről egészítik ki a belső funkciókat.

(4) Az épületnek kapcsolódnia kell a környezetéhez, ezért a támfalak két irányban folytatják az épületet. Az utcai támfal íves görbülete szerencsésen oldja az így kialakuló derékszögű geometriát. Az épület homlokzataira, a kerten belüli és az utcai támfalakra ugyanaz a mészkő burkolat került, de a lapméretek fokozatosan csökkennek. (Eredetileg az utcai támfalra a mészkőlapok lapjával, tördelt éllel kifelé rakva kerültek volna.)

(5) Manapság a családi házakhoz szélfogókat terveznek előszobaként, holott az előszoba egy családi ház fontos része: meghatározza a belső terek sorrendjét, és lehetőséget ad a belső térrend érzékeltetésére. A két szint belmagasságú előszoba aszimmetrikus helyzeténél fogva egy nagyobb és egy kisebb részre osztja a házat, s egyúttal híddal kapcsolja össze az emeleten elkülönülő részeket.

Batta Imre
2008. április